

KURSPLAN

Forskarskulen ved
Institutt for samfunnsmedisinske fag og helsefag
tilbyr forskarkurset:

”Livshistorieforskning og kvalitative intervju med fokus på Pierre Bourdieus forståing, metodologiske refleksjonar og praktiske tilnærming”

Del I: haust 2009

Emnekode: MEDSYKVIT

Tid

Fyrste tysdag i månaden kl. 12-15:

- 6. oktober
- 3. november
- 1. desember

Kurset inneheld også obligatorisk deltaking på to konferansedagar:

- 17 og 18. november kl. 09-16

Stad

Institutt for samfunnsmedisinske fag, Kalfarveien 31, 5018 Bergen

Rom 117/118

Stad for konferansen vert kunngjort seinare.

Kursansvarleg

Professor Karin Anna Petersen

i samarbeid med

universitetslektor Oscar Tranvåg

Målsettinga med kurset:

At deltakarane:

- utviklar kunnskap om korleis intervju som verktøy vert anvendt av Pierre Bourdieu og medarbeidarane hans
- utviklar kunnskap om korleis livshistorier i ettertid vert rekonstruerte ved bruk av Bourdieu sin teori og omgrep
- vert inspirerte til sjølv å kunne anvende denne metodiske tilnærming i eigne empiriske studiar

Kursets didaktiske forankring:

Undervisninga vert gjeve i ein kombinasjon av forelesing, presentasjonar av tekstar, og diskusjonar som er forankra i tekstar av eksterne forskarar / forfattarar, samt tekstar av deltakarane sjølve. Det vert lagt opp til studentaktive metodar, mellom anna lesing av andre sine tekstar, bruk av modell for tekstlesing, skriving av eigen tekst, forståing av andre sine tekstar, munnleg og skriftleg framlegg av eigen tekst individuelt eller i gruppe. Deltakarane skal før konferansen med undervisning gjeve av eksterne forskarar sende spørsmål dei gjerne vil ha belyst, til dei eksterne forskarane. På konferansen vil kursdeltakarane få anledning til å drøfte sine spørsmål med dei ekstern forskarane.

Deltakere:

Ph.d. – kandidatar, personar med hovudfag / mastergrad eller tilsvarande.
Fullført kurs med bestått avsluttande essay gjev 7 studiepoeng.

Mastergradsstudentar er velkomne til å delta på kurset, og kursbevis vert skrive ut til dei som gjennomfører kurset. Det er ikkje krav om at masterstudentane som deltek skal skriva den avsluttande essayoppgåva.

For eksterne deltakarar er det ei deltakaravgift på kr 3000,-.
Maks. deltakarar: 30

Påmelding innan 28. september til:

Førstekonsulent Eldbjørg Sanden Søvik
Institutt for samfunnsmedisinske fag
Telefon: +47 55 58 61 42
e-post: Eldbjorg.Sovik@isf.uib.no

Kursansvarleg:

Professor Karin Anna Petersen: karin.petersen@isf.uib.no
Universitetslektor Oscar Tranvåg: oscar.tranvag@isf.uib.no

Tid haust 2009	Forelesar/tema	Tekster	Deltakar aktivitet / framlegg m.m.
<p>Tysdag 6. oktober kl. 12-15</p>	<p>Karin Anna Petersen:</p> <p>Informasjon om kurset.</p> <p>Introduksjon til Bourdieu sitt forfattarskap, og tankane bak arbeidet med kvalitative intervju: Om korleis Bourdieu - gruppa har arbeidd, og korleis dette kjem fram i teksten "<i>The Weight of the World</i>".</p> <p>Ein modell for tekstlesing vert presentert; eit verktøy som deltakarane kan anvende i oppgåveløysing / presentasjon av tekster i plenum / essayskrivinga.</p> <p>Informasjon om avsluttande essayoppgåve.</p>	<p>Bourdieu, Pierre;1995 Callewaert, Staf;1999 Petersen, K. A.;1996 Pécseli, Benedicta; 1995</p>	<p><u>Diskusjon:</u></p> <p>Kva er dei grunnleggjande perspektiva i Bourdieu sitt forfattarskap?</p> <p>Kva er Bourdieu si grunnleggjande tenking og tilnærming til intervjusituasjonen?</p> <p><u>Praktisk øving:</u></p> <p>Korleis kan modellen for tekstlesing brukast i praksis?</p>

Tid haust 2009	Forelesar/tema	Tekster	Deltakar aktivitet / framlegg m.m.
<p>Tysdag 3. november kl.12-15</p>	<p>Karin Anna Petersen:</p> <p>Kva vil det seie "å tale"? Frå agent til subjekt; Introduksjon til "<i>The Weight of the World</i>" og metodologiske refleksjonar kring det å forstå og forklare.</p>	<p>Bourdieu, Pierre;1984 Broady, Donald; 1984 Bourdieu, Pierre; 1999, translator's Preface pp. vii-x; To the reader: 01-2; Understanding: pp. 607-626 og Postscript: 627-629</p>	<p><u>Framlegg og diskusjon:</u></p> <p>Deltakarane har eit munnleg framlegg av ein eigen tekst. Teksten skal syne deltakaren si forståing av ein tekst (eit tekstelement) og korleis ein i dette arbeidet har anvendt tekstlesing - modellen.</p> <p>Kvar deltakar sin tekst vert delt ut til dei andre deltakarane.</p>

Tid haust 2009	Forelesar/tema	Tekster	Deltakar aktivitet / framlegg m.m.
<p>Konferanse</p> <p>Tysdag 17. november kl. 09-16</p> <p>(stad vil verte kunngjort)</p>	<p>Forelesere er gjesteforskarane:</p> <p>kl. 09-12 Staf Callewaert</p> <p>Kritiske refleksjonar over den livshistoriske trend og forståing og forklaring i dei sosiale vitskapane, ut frå Pierre Bourdieu</p> <p>kl. 13-16 Carina Carlhed</p> <p>Om tru, førestilling og symbolsk makt innan habiliteringa 1960 – 1980; Eit empirisk arbeid med bruk av Bourdieu sine omgrep.</p> <p>Kari Martinsen Deltar på konferansen som diskusjonspartner.</p>	<p>Bourdieu, Pierre; 2003 Bourdieu, Pierre; 2007: Callewaert, Staf; 2003 Callewaert, Staf; 2007a. Callewaert, Staf; 2007b.</p> <p>Carlhed, Carina; 2007</p>	<p><u>Diskusjon:</u></p> <p>Deltakarane deltar aktivt i diskusjonane og har på førehand formulert spørsmål til gjesteforskarane (max. 1 A-4 side) og levert disse til kursleiaren på epost: karin.petersen@isf.uib.no innan <u>10. november</u>.</p> <p>Spørsmåla kan forankrast til kurslitteraturen, den avsluttande essayoppgåve og/eller til eigen aktuell forskning.</p> <p>Spørsmåla vert sendt til gjesteforskarane til gjennomsyn den <u>11. november</u>.</p>

Tid haust 2009	Forelesar/tema	Tekster	Deltakar aktivitet / framlegg m.m.
<p>Konferanse</p> <p>Onsdag 18. november kl. 09-16</p> <p>(stad vil verte kunngjort)</p>	<p>Forelesare er gjesteforskarane:</p> <p>kl. 09-12. Jette Steensen</p> <p>Biografiske intervju i kritisk realistisk perspektiv.</p> <p>kl. 13-16: Stinne Glasdam</p> <p>Bruk av Bourdieu i studie av pårørande i det onkologiske feltet.</p> <p>Kari Martinsen Deltar på konferansen som diskusjonspartner.</p>	<p>Steensen, Jette; 2007 Steensen, Jette;2008</p> <p>Glasdam, Stinne; 2003 Glasdam, Stinne;2007</p>	<p><u>Diskusjon:</u></p> <p>Deltakarane deltar aktivt i diskusjonane og har på førehand formulert spørsmål til gjesteforskarane (max. 1 A-4 side) og levert disse til kursleiaren på epost: karin.petersen@isf.uib.no innan <u>10. november</u>.</p> <p>Spørsmåla kan forankrast til kurslitteraturen, avsluttande essayoppgåve og/eller til eigen aktuell forskning.</p> <p>Spørsmåla vert sendt til gjesteforskarane til gjennomsyn den <u>11. november</u>.</p>

Tid haust 2009	Foreleser/tema	Tekster	Deltakar aktivitet / framlegg m.m.
<p>Tysdag 1. desember kl. 12-15</p>	<p>Karin Anna Petersen:</p> <p>Konkret eksempel / case frå Bourdieu-gruppa sitt arbeid med <i>"The Weight of the World"</i>.</p> <p>Informasjon om essayoppgåva som skal leverast innan 15. desember kl. 12.00</p>	<p>Bourdieu, Pierre; 1999: "A double life", pp. 463-483 "The sick Person as an object: pp. 590-600</p>	<p><u>Diskusjon:</u></p> <p>Deltakarane diskuterer tema for dagen og korleis denne tilnærminga kan brukast i vitenskaplege studier.</p> <p>Avklarande diskusjonar knytt til avsluttande essay.</p>

Avsluttande arbeidskrav: Essay

Deltakarane skal innan 15. desember kl. 12.00 levere eit essay på 10-15 A-4 sider. Essayet skal ha si forankring i tema frå kurslitteraturen. Essayet vert vurdert som bestått / ikkje bestått. Kursdeltaking og bestått essay gjev 7 studiepoeng.

Tekster / kurslitteratur

Bourdieu, Pierre (1984): vad det vill säga att tala. Det språkliga utbytes ekonomi”, In: Broday, Donald&Lundgren, Ulf P. (Ed.), ”Tema: Rätten att tala”, Skeptron 1, Symposium, Bokförlagm Stockholm, pp. 27-59, 32 p.

Bourdieu, Pierre (1995): ”Den biografiske illusion”, In: Social kritik 36/95, pp. 33-38 eller fra tidsskriftetn KONTEKST nr. 52, 1988 og forlaget Politisk Revy. Teksten er oversat til dansk af Eva Bertram fra ”L’illusion biografique”, Actes de la recherche en sciences sociales no. 62/63, 1986), 5p.

Bourdieu, Pierre (1999): *The Weight of the World*, Oxford Polity, 625 p. Det gælder: pp. vii-x; To the reader: 01-2;; ”A double life”, 463-483; ”The sick Person as an object: 590-600; Understanding: pp. 607-626; Postscript: 627-629, 56 p..

Bourdieu, Pierre (2007): Appendiks 2. Oversættelse af et interview med tre kvindelige studenter (pp. 621-637). Ulf Brinkjær In: Petersen, Karin Anna, Stinne Glasdam, Vibeke Lorentzen: Livshistorieforskning og kvalitative interview, Forlaget PUC, CVU midt-vest, pp. 107-127, 20 p.

Broady, Donald (1984): ”Agent till Subjekt”, In: ”Tema: Rätten att tala”, Skeptron 1, Symposium, Bokförlagm Stockholm, pp. 60-68, 9. p.

Callewaert, Staf (1999): ”Pierre Bourdieu”; In: Andersson, Heine & Kaspersen, Lars Bo (red), (1999). Klassisk modern samhällsteori. Lund: studentlitteratur, pp. 363-383, 20 p.

Callewaert, Staf (2003): ”Pierre Bourdieus forståelse som metode I sociologisk forskning. I anledning af Bourdieus afsluttende kapitel: ‘Comprendre’ *La misère du monde*”, I. Callewaert, Staf: *Fra Bourdieu og Foucaults verden – Pædagogik og sociologi, diskurser og praktikker, efter det moderne*. København,,: Akademisk forlag/forlaget PUC, pp. 312-330, 18 p.

Callewaert, Staf: (2007a.): ”Kritiske refleksioner over den livshistoriske trend, In: Petersen, Karin Anna, Stinne Glasdam, Vibeke Lorentzen: Livshistorieforskning og kvalitative interview, Forlaget PUC, CVU midt-vest, pp. 18-28, 10 p.

Callewaert, Staf (2007b.): Forståelse og forklaring i de sociale videnskaber, ifølge Pierre Bourdieu, In: Petersen, Karin Anna, Stinne Glasdam, Vibeke Lorentzen: Livshistorieforskning og kvalitative interview, Forlaget PUC, CVU midt-vest, pp. 76-106, 30 p.

Carlhed, Carlhed (2007). Medicinens lyskraft och skuggor. Om trosföreställningar och symbolisk makt inom habiliteringen 1960—1980. Acta Universitatis Upsaliensis. Uppsala Studies in Education. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-8327> (kan købes eller downloades fuld tekst), 400 p.

Glasdam, Stinne (2003): Inklusion og eksklusion af kræftpatienters pårørende i en onkologisk klinik. Ph.d.-afhandling. Viborg, Forlaget PUC, Viborg Seminariet, 373 p.

Glasdam, Stinne (2007): "Interview. En diskussion af ligheder og forskelle i Pierre Bourdieus og Steinar Kvaales metodeovervejelser." In: Petersen, Karin Anna, Stinne Glasdam, Vibeke Lorentzen: *Livshistorieforskning og kvalitative interview*, Forlaget PUC, CVU midt-vest, pp. 128-143, 115 p.

Pécseli, Benedicta (1995): "Interview med Pierre Bourdieu: La misère du monde – og sociologiens kald", In: *Social Kritik*, nr. 37 –juni 1995, Tidsskrift for social analyse & debat, pp. 05-15, 11. p.

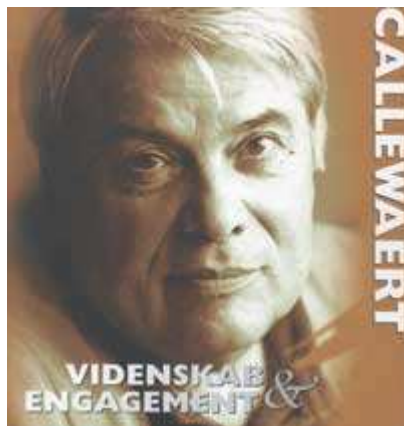
Petersen, Karin Anna (1996): "Hvorfor Bourdieu?"; In: Fokus på sygeplejen, Munksgaard, København, pp.123-143, 20 p.

Steensen, Jette (2007): Biografiske interviews i kritisk realistisk perspektiv.
Jette Steensen In: Petersen, Karin Anna, Stinne Glasdam, Vibeke Lorentzen: *Livshistorieforskning og kvalitative interview*, Forlaget PUC, CVU midt-vest, pp.29-48, 11 p.

Steensen, Jette (2008): *Veje og udveje, Ph.d.-afhandling*. Forlaget PUC, CVU midt-vest, 294 p.

Lesepensum: totalt 1403 sider

Forelesarane på konferansen 17-18.november:

Staf Callewaert

Professor emeritus

Vegagatan 14, SE-22457 Lund, Sverige

Phone: 0046705303150 / 0046462119762

callew@swipnet.se

Staf Callewaert er professor emeritus fra 2002, etter meir enn 22 år som professor i pedagogikk på Københavns Universitet, Institutt for pedagogikk, filosofi og retorikk.

Det er ikkje å ta for hardt i å si at Callewaert er ein av de få universitært lærde, språkmektig og med djuptpløyande kunnskapar innan teologi, filosofi, antropologi, sosiologi, pedagogikk. Han er av de fremste Bourdieu – fortolkarane, ja ein taler til og med om "Callewaerts eigen Bourdieu - fortolking".

Callewaerts vitenskapelige karriere begynte som dominikanarbror der han studerte teologi og filosofi ved Dominikanaranes teologiske fakultet i Leuven i Belgia, der han også ble dosent i etikk. Han arbeidet blant innvandrarane i Paris i åra før 1968, doktorerte i sosiologi ved Sociologiska Institutionen, Lunds Universitet. Han blei så professor i pedagogisk psykologi ved Aalborg Universitetssenter, og i 1980 professor i pedagogikk ved Københavns Universitet. Callewaert har arbeida med rådgiving og forskarutdanning innan skulespørsmål i Guinea-Bissau, Tanzania, Mozambique og Namibia. Ei rekkje danske sjukepleiarar har fullført sitt ph.d.-studium under hans lærestol ved Københavns Universitet, ikkje minst i samband med at Callewaert var programleiar for det tverrvitenskaplege orienterte Bourdieu - programmet ved det Humanistiske Fakultet, Københavns Universitet, som han bygde opp i samarbeid med mellom anna Karin Anna Petersen. Sidan 1994 har arbeidet med bakgrunn i dette programmets fast ph.d - seminar vorte utleda og utført forskjellige empirisk baserte prosjekter mellom anna det arbeid som Stinne Glasdam har bidrege med: *Inklusjon og eksklusjon af pårørende i en onkologisk klinik* (sjå nedanfor).

Bourdieu's verk utgjør eit sentralt element i arbeidet, der studentane tilegner seg ein kritisk refleksiv tilgang til både teoretiske og empiriske spørsmål. Callewaert har også vært aktiv i oppbygginga av, - og i vegleining av ph.d.- studentar innan det initiativ til forskarutdanning som ble utvikla mellom Viborg Amt, Sygeplejeskolen, Viborg - seminariet, Københavns Universitet og Deakin University i Australia. I dette miljø deltok også Jette Steensen som bidrog med sin avhandling: *Veje og Udveje* (sjå nedanfor). Dette har intensivert samarbeidet med Karin Anna Petersen, noko han også har haldt fram med ved Uppsala Universitet der Callewaert dei siste åra har undervist sjukepleiarar og ph.d. - studentar i utdanningssosiologi. Frå dette miljøet kjem Carina Carlhed (sjå nedanfor) som bidrog med avhandlinga: *Medicinens lyskraft och skyggar. Om trosföreställningar och symbolsk makt inom habiliteringen, 1960-1980*.

På ulike språk har Staf Callewaert utgitt ei rekkje av bøker og artiklar. Berre nokre få vert nemnte her: I samband med at Callewaert i 2002 ble professor emeritus ble det

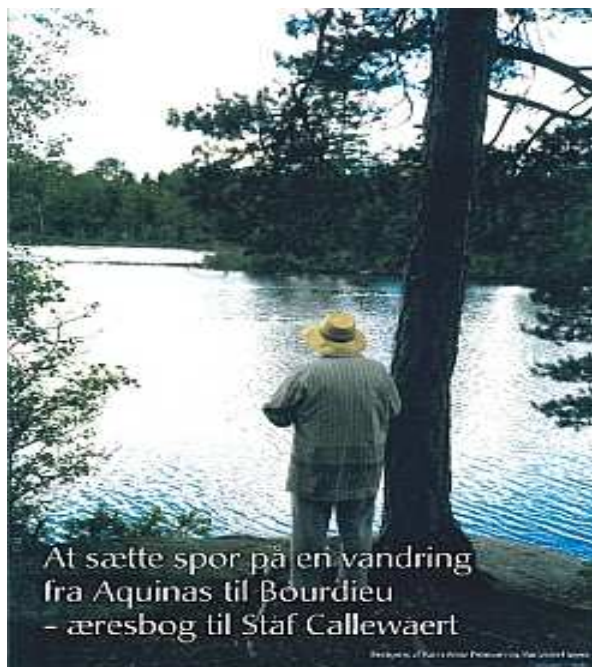
utgitt en bok med fleire intervju med han, og ein samla bibliografi over Callewaerts samla skriftlige produksjon. Vi får eit levende bilde av personen og de mange forskingsmiljø han er skapande innanfor. Boken er redigert av Karin Anna Petersen og Morten Nørhom: *Callewaert. Videnskab og engagement*. Viborg: Forlaget PUC, 2002.

I samband med at Callewaert vart æresdoktor ved Uppsala Universitet blei så vel hans emeritusforelesing som hans hedersdoktor-forelesing publisert. Disse er å finne elektronisk i ESEP - rapportserie på Uppsala Universitet (www.ped.uu.se/se Forskingsgruppen Ethos in Society, Education and Practices, rapport nr.1, er å finne som pdf - fil). Dei er sidan utkomme i bokform: Callewaert, S.: *Til kritikken af den pædagogiske teori*. Viborg: Forlaget PUC, 2006.

Nokre andre tekster : Callewaert, S.: *Kultur, pædagogik og videnskab. Om Pierre Bourdieus habitusbegreb og praktikteori*. København: Akademisk forlag, 1992.

Callewaert, S.: *Fra Bourdieus og Foucaults verden*. København: Akademisk forlag, 2003.

Da Callewaert fylte 75 år blei ei æresbok publisert, skrive av familie, medarbeidarar og kollegar. Boka gir eit bilde av mange års intenst faglig arbeid og relasjonar til kollegaer frå mange miljø og land, på tvers av faggrenser.

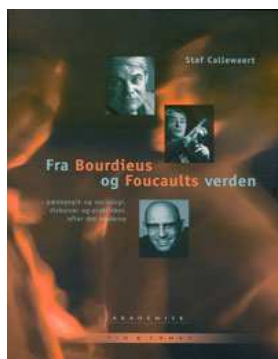

Karin Anna Petersen og Marianne Høyen (red.): At sætte spor på en vandring fra Aquinas til Bourdieu - æresbog til Staf Callewaert Forlaget Hexis 2008, 664 sider. Bidrag av: Inga Axelsen, Carol Benson, Karen Borgnakke, Donald Broady, Agnes Callewaert, Inger Callewaert, Teresa Callewaert, Carina Carlhed, Luiza Cortesao, Lars Dalström, Geert Delbeke, Boel Englund, Annica Engström, Lizbeth Engström, Kim Esmark, Frits Florin, Stinne Glasdam, Ivor Goodson, Ingegerd Gunvik-Grönbladh, Gerd Halskov, Erik Jørgen Hansen, Ingrid

Heyman, Henrik Hovmark, Frode Jacobsen, Emmy Brandt Jørgensen, Søren Keldorff, Wiggo Kilborn, Nils Kjellman, Birte Hedegaard Larsen, Kristian Larsen, Erik Laursen, Sverker Lindblad, Agneta Linné, Sverker Lundin, Vibeke Lorentzen, Aase Lydiksen, Armando Leio Macaza, Kari Martinsen, Reyes Mate, Jos Nihoul, Morten Nørholm, Ann-Charlotte Olstedt, Mikael Palme, Karin Anna Petersen, Franck Poupeau, Palle Rasmussen, Fritjof Sahlström, Charlotte Skawonius, Jette Steensen, Eva Trotzig, Boel Westerberg, Ken Zeichner, Kate Østergaard.

Da Staf Callewaert den 16. juni 2002 blei 70 år og samtidig emeritus frå Københavns Universitet etter meir enn 22 år som professor i pedagogikk blei boka "*Callewaert – Videnskab & Engagement*" utgitt. Boka inneheld ei rekkje samtaler og intervju frå perioden 1980 frem til 2001, ein artikkel om forholdet mellom kritisk realisme og praxeologi, ei beskriving av Bourdieu -programmet han utvikla, og ein fyldig bibliografi. Boka "*At sætte spor – en vanding frå Aquinas til Bourdieu*" er eit forsøk på å flytte perspektivet og gi andre ein moglegheit til å sette ord på korleis møtet med Staf Callewaert har hatt sett spor. Her har representantar frå ulike forskingsmiljø, frå ulike land, frå alle periodar av Stafs liv medvirka: Leuven, Belgien / Sorbonne og Saint Colomne, Villejuif, Paris / Lund, Sverige / Aalborg Universitetscenter, Danmark / Københavns Universitet, Danmark / Sygeplejeskolen og Pædagogseminariet, Viborg, Danmark samt Deakin, Australien / Uppsala Universitet, Sverige / Afrika, flere land. Boken kan bestillast på epostadr: forlag@hexis.dk

Boka "*Fra Bourdieus og Foucaults verden*" er ei samling redigerte forelesingsmanuskript av professor emeritus Staf Callewaert fra årene 1994-2001. Her finn ein Callewaerts egen Bourdieu-fortolkning brukt som "optikk" i lesinga av ei lang rekkje andre verk, som arbeider frå mellom anna; Michel Foucault, Pierre Bourdieu, John Boli & Ramirez Francisco, Berit Karseth, Catherine Bell, Max Weber, Henrik Wulff, Bertrand Geay, Karl-Georg Ahlström, Ruqaiya Hasan, Ference Marton, Fritjof Sahlström, Claude Lévi-Strauss, Blaise Pascal, Joseph Dunne og Aristoteles.

<http://www.saxo.com/dk/publisher/puc-viborg-seminariet.aspx>.

Jette Johanne Steensen

Associate Professor

Department 10 (VIP Hum)
Lautrupvang 2
Building: B, Room: 107
DK - 2750 Ballerup
Phone: 0045 - 9940 3051
jst@learning.aau.dk

Jette Steensen (f. 1950): Universitetslektor ved Aalborg Universitet, campus Ballerup. Cand.ling.merc. (engelsk og tysk) fra Copenhagen Business School, 1982; Cand.mag. i pædagogik, samfundsfag og psykologi fra Københavns Universitet 1996-98; 2003-2008 lektor på VIA University College, Læreruddannelsen i Århus. Studieophold ved University of Wisconsin-Madison, 2004-2005. Ph.d. fra Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Aalborg Universitet, 2007.

Veier og utveier

Denne avhandlinga undersøker kva rolle livshistorie og bakgrunn (i brei sosiologisk tyding), samt den aktuelle samfunnsmessige kontekst spelar for dei studerande sin måte å tre inn i læreryrket og skolen på. Avhandlinga stiller spørsmål om kven det er som vert lærarar i ein global tidsalder, der skulen og utdanningssystemet er i endring. Dette spørsmålet vert kasta lys over i denne komparative empiriske undersøkinga. Den komparative dimensjonen handlar ikkje berre om USA kontra Danmark, men kommer i like stor grad til uttrykk internt i disse landa, som forskjellar mellom by og land, mellom prestisjeinstitusjonar og utkantinstitusjonar.

Den teoretiske inspirasjon og teoretiske omgrep er henta frå den franske sosiologen Pierre Bourdieu ("habitus", "disposisjonar"), og den britiske sosiologen Margaret Archer ("den indre konversasjon"). Det sentrale i avhandlinga er ein diskusjonen knytt til livshistoriske intervju som samfunnsvitskapleg metode, her under samanhengar mellom livshistorie og kontekst, aktør og struktur. Slik vert det i avhandlinga gjennomført ein konsekvent og gjennomarbeidet diskusjon av forholdet mellom teori, vitskapsteori og metode. Denne diskusjonen fører så fram til eit eksplisitt val av kritisk realisme som vitskapsteoretisk ståstad.

Avhandlinga sine resultat peikar på ein systematisk forskjell i disposisjonar hos dei studerande på tvers av landegrenser. Vidare konstaterer den ein markant tendens til at dei studerande ynskjer å vende tilbake til sitt eige sosioøkonomiske - og kulturelle oppvekstmiljø når dei skal velje sin framtidige arbeidsstad. Disse resultatata peikar på eit behov for å ta dette forhold med i så vel tilrettelegging av lærarutdanninga, som eventuell oppfylgjande forskning.

Steensen, Jette (2007b./2008): Veje og udveje, Ph.d.-afhandling. Forlaget PUC, CVU midt-vest, 294 p.

<http://www.saxo.com/dk/publisher/puc-viborg-seminariet.aspx>.

Stinne Glasdam, Associate Professor

Tagensvej 18, afsnit 71
Tagensvej
2200 København N.
72487466

sgl@ud.regionh.dk

Stinne Glasdam (f. 1963): Lektor på sygeplejerskeuddannelsen Metropol i København. Uddannet sygeplejerske 1987. cand. Cur fra Danmarks Sygeplejerskehøjskole ved Aarhus Universitet 1996 og ph.d.-fra Humanistisk fakultet, Københavns Universitet 2003. Har været udviklingskonsulent og underviser på Slagelse Sygeplejerskole Vestsjællands Amt, H:S Sygeplejerskeuddannelsen, CVU Øresund efter- videreuddannelsesafdeling, Masteruddannelsen i Viborg-Deakin, Australien, og timelærer ved diverse andre sygeplejerskoler, hospitalsafdelinger, universiteter. Praksis erfaring fra almen medicin og tilknyttet onkologisk afdeling perioden 1987-2002.

Inklusjon og eksklusjon av kreftpasientars pårørende i ein ontologisk klinikk

Avhandlinga arbeider med ein tese om at kreftpasientars pårørende utelukka frå den onkologiske klinikk, på tross av diverse marginale forsøk og tiltak på å inkludere dei (eks. i forskning vedrørende pårørende og kreftpasientar, og i politiske, fagpolitiske og administrativ regi). Gjennom beskriving og konstruksjon av feltstrukturen, vert den

plass / posisjon som agentane i den onkologiske klinikken tenker, taler og handlar ut frå fyrst konstruert. Deretter viser avhandlinga, gjennom intervju, korleis denne historiske utestenging av kreftpasientars pårørande materialiserer seg i forteljingane til legane, sjukepleiarane, pasientane og dei pårørande. Det kjem fram korleis dei ulike agentkategoriane i klinikken tenkjer, kommuniserer og handlar, - ikkje berre gjennom å vise kva agentane i klinikken ytrar seg om, men indirekte også kva dei relaterer seg til og gjer i klinikken; til dømes klinisk kontrollerte forsøk, deltar på legevisitt, konferansar, administrasjon, sosial kollegial samvær og fritid. Avhandlinga viser at kreftpasientane sine pårørande i hovudsak er utelukka frå klinikken. Samtidig visast det kva plass dei pårørande gis i klinikken, og kva premisser som ligg til grunn når dei momentant lukkast inn av dei profesjonelle agentane for så å forsvinne ut igjen når oppdraget er fullført.

Det sentrale i avhandlinga er å belyse korleis det kan være slik at agentane finner den vilkårlege orden i den onkologiske klinikken akseptabel. Her arbeidast det heile tida med Pierre Bourdieus tese om at eit menneske sin måte å dele opp verkelegheita og orientera seg på, - som ein har med seg frå sin sosiale og kulturelle bakgrunn og frå sin aktuelle livssituasjon, også verkar orienterande for menneskets åtferd i andre samanhengar (for eksempel i profesjonelle samanhengar, eller når ein skriver seg inn som pasient, eller når ein er pårørande til ein pasient i ein onkologisk klinikk). Dette betyr at det som kvar for seg tilsynelatande kunne betraktast som tilfeldige oppdelingar, som kunne vore annleis i det sosiale rom frå felt til felt, - frå tilfelle til tilfelle, likevel blir strukturert på ein homolog måte der alle oppdelingar og orienteringar bekreftar og forsterkar kvarandre. Studiet viser korleis den underliggjande verknaden av agentane sin klassehabitus er med på å forme deira felthabitus.

Glasdam, Stinne (2003a): Inklusion og eksklusjon af kræftpatienters pårørende i en onkologisk klinik. Ph.d.-afhandling. Viborg, Forlaget PUC, Viborg Seminariet, 373 p.
<http://www.saxo.com/dk/publisher/puc-viborg-seminariet.aspx>.

Carina Carlhed

Associate Professor

Carina Carlhed Fil. Dr. I pedagogikk. På Mälardalens högskola ingår hon i kollegiet för Pedagogik inom Akademin för Utbildning, Kultur och Kommunikation. Hon ingår också i ESEP - Ethos in Society, Education and Practices med säte på Pedagogiska institutionen Uppsala Universitet samt i Forskningsgruppen för Utbildnings- och kultursociologi (SEC) med säte på Institutionen för Utbildning, Kultur och Medier, Uppsala Universitet.

Medicinens lyskraft og skuggor. Om trosföreställningar og symbolisk makt inom habiliteringen 1960—1980.

Denne historisk – sosiologiske avhandlinga omhandlar eit alternativt perspektiv i forståinga av habiliteringspraksis. Den teoretiske ramma er her Pierre Bourdieus feltteori, noko som inneber ei antaking om at det sosiale livet bygger på symbolske og kulturelle trussystem med tilhøyrande doxor, med egne symbolske økonomiar og dominansforhold. Analysen har rekonstruert og analysert eit kampfelt, dvs. ein studie av agentar som representerer ulike interesser, og deira kamp for erkjenning og å vere tolkningsføretredane innanfor eit visst område.

Målet med avhandlinga er å analysere førestillingar basert på tru og på symbolsk makt innan habiliteringsfeltet. Det vil seie det symbolske kraffelt som skapast av spesifikke grupper påverking, interesser og avgjersler knytt til born og ungdom med funksjonshemming i Sverige (i perioden 1960-1980)

Med forankring i tidskrift knytt til fagforbund, interesseorganisasjonar og det sosialmedisinske forskingsfelt er ulike posisjoner rekonstruert i analysen. Bak disse tidskrifta finnast det mobiliserande grupper som agerer kollektivt gjennom sine

foreiningar og forbund. Yrkesgrupper som inngår i studien er leger, fysioterapeutar, arbeidsterapeutar, førskulelærarar, sosionomar og psykologar.

I avhandlinga anvendes ei grov inndeling i yrkesgrupper og der det er akkurat dei fraksjonane av yrkesgruppene som var orientert mot habiliteringspraksis som tek posisjonane i habiliterings - rommet. Alle arbeidsterapeutar, fysioterapeutar og kuratorar var for eksempel ikkje innretta på barn med funksjonshemming.

Den faglige organisasjonen og dei faglige tidskrifta er agentar for yrkesgruppene. Utvalet av artiklar omhandlar habilitering og barn med funksjonshemming. Det er såleis interessa for habiliteringspraksis som har avgjort "agentskapet".

Interesseorganisasjonane for dei funksjonshemma er; Förbundet för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna -FUB, Riksförbundet för Rörelsehindrade barn och ungdomar - RBU och Handikapporganisationernas centralkommitté -HCK (i dag HSO). Analysen omhandlar i stor grad gruppenes posisjonering i forhold til den dominante doxan, men også den sosiale basen for gruppenes posisjonering.

Carlhed, Carlhed (2007). Medicinens lyskraft och skuggor. Om trosföreställningar och symbolisk makt inom habiliteringen 1960—1980. Acta Universitatis Upsaliensis. Uppsala Studies in Education. Uppsala Studies in Education 116. 400 pp. Uppsala. ISBN 978-91-554-7036-4. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-8327>

Kari Martinsen (født 1943) er en norsk sykepleier, magister i filosofi og dr.philos. Hun er professor i sykepleievitenskap ved Høgskolen i Harstad og Haraldsplass diakonale høgskole. Martinsen er anerkjent for å ha kommet med viktige, egne bidrag innenfor omsorgstenkning og sykepleie.

Martinsen har vært ansatt ved Danmarks sygeplejerskehøgskole, nå Institutt for sygeplejevidenskab ved Århus universitet, og senere ved Avdeling for sykepleie, Universitetet i Tromsø. I 1998 ble hun tilknyttet Lovisenberg diakonale høgskole, og i 2002 ble hun ansatt ved Institutt for samfunnsmedisin, Seksjon for sykepleievitenskap, Universitetet i Bergen. Martinsen har skrevet en rekke bøker og artikler innenfor omsorgsfilosofi, historie og sosialpolitikk.

Martinsen opplevde i sine studiedager herskende teorier om sykepleie som problematiske og søkte å omformulere disse. Istedet for fokus på begrepsdefinisjoner og tekniske oppgaver har hun søkt å rette blikket mot hva pleie og omsorg egentlig handlet om. Derfor påbegynte hun studier i filosofi for å finne ut av dette, og hun markerte seg som en kritiker av den herskende positivismen, influert av Hans Skjervheim.

Martinsens utgivelser på 90-tallet ble betraktet som samfunnskritiske, og hun mottok kritikk fra Norsk Sykepleierforbund som oppfordret sine medlemmer til ikke å lese hennes tekster. De utestengte Martinsen fra NSF, men i 1993 ba forbundet offisielt om unnskyldning

Care and vulnerability -2006

This is Kari Martinsen's first book in English. In four articles she discusses and problematizes care, vulnerability, nursing, phenomenology and the concept of evidence.

Å se Å innse -2009

Boken tar for seg temaet evidens som handler om å se og innse, og er nært forbundet med å vite. Boken ser nærmere på en mangfoldig evidensbasering som er forankret i den humanvitenskapelige tradisjonen, i tillegg tar den for seg de muligheter samtalen gir oss til å bli opplyst og til å dannes. Boken henvender

seg til alle som tar høyskoleutdanning innenfor helse- og sosialfag eller arbeider innenfor feltet. Med litteraturliste og stikkordregister.

Rreferenser med Kari Martinsen

- Martinsen, Kari (1975): Sykepleie og filosofi. Et fenomenologisk og marxistisk bidrag. Magistergrad i filosofi. Universitet i Bergen, Filosofisk Institutt, Bergen.
- Martinsen, Kari, Kari Wärness (1979, 1991): Pleie uten omsorg? Norsk Sykepleie mellom pasient og profesjon. Pax Forlag A7S, Oslo i kommisjon for Danmark: Politisk revy 's forag, København.
- Martinsen, Kari (1984) Sykepleiens historie, Fredigige og uforsagte diakonisser. Et omsorgsyrke vokser fram 1860-1905. Aschehoug/Tanum-Norli, Oslo.
- Martinsen, Kari (1989): Omsorg, sykepleie og medisin, Historisk-filosofiske essays. Tano, Norge.
- Martinsen, Kari (1991): "Under k rlig forskning. F nomenologiens  bning for den oplevede erfaring i sygeplejen", In: Perspektiv, till g til Tidsskriftr for Sygeplejersker, nr. 36, Dansk Sygeplejer d, K benhavn.
- Martinsen, Kari (red.) (1993): Den omtenksomme sykepleier, Artikelsamling i forbindelse med at Diakonissehjemmets Sykepleierh gskole Haraldsplass er 75  r i mai 1993. Tano, Norge.
- Martinsen, Kari (1993): Fra Marx til L gstrup. Tano A.S., Oslo.
- Martinsen, Kari (1996): Fenomenologi og omsorg. Tre dialoger med etterord av Katie Eriksson. Sykepleieteori. Tano Ascheloug, Oslo.
- Martinsen, Kari (2000):  jet og kallet. Fagbokforlaget, Bergen.
- Martinsen, Kari, Trygve Wyller (2003): Etikkk, disiplin og dannelse, Gyldendal, Akademisk, Oslo.
- Martinsen, Kari (2005): Samtalen, skj nnet og evidensen. Akribe, Norge.
- Martinsen, Kari (2006): **Care and vulnerability**, Akribe Forlag.
- Martinsen, Kari (2006):   se og   innse (2009) Akribe Forlag.

Ljudopptagning av Kari Martinsens f rel sning "Disiplin och rummelighet" den 5 november 2003, mp3-format (88 540 KB):

<http://www.skeptron.uu.se/av/aud-031105-martinsen-kari.mp3>

Samarbete med doktorand Jeanne Boge:

- Boge, J. and Martinsen, K. (2004) Uro kring evidens Tidsskriftet Sykepleien, 11.11.
- Martinsen, K. and Boge, J. (2004) Kunnskapshierarkiet i evidensbasert sykepleie Tidsskriftet Sykepleien, 13, 58-61.
- Boge J., Martinsen K. (2004). Produksjon av kunnskap og helse. Bergens Tidende, 15.12.